

KALEIDOSZKOP

(Napsütésben.) Fürdeni akartam, kérem szépen, ez utóvégre nem is olyan hallatlan kívánság, ha az embernek hófehér kádja s az átlumpolt éj után némi katzenjammerje legyen. Az élet megtagad tőlünk finom kis örömeket és elsorvasztó szenvedélyeket, megtagad pénzt és dicsőséget, asszonyt és autóbilit, — de a hüvösen gyöngyöző vizet, a mely végigperreg a bőrön és fölnyitogatja az apró pórusokat, hogy belopja azokon a kijózanító, tiszta, édesen lágy tavaszi levegőt, — a vizet, az áldottat és jót nem tagadhatja meg soha.

Csak hogy nem azért építették a karcsu szegedi víztornyot, hogy az ember ebből a balga hitéből ki ne gyógyulhasson. A víz nem jön. A kifolyó csapja mérgesen morgog belül, üreges hasából fenyegető és vésszes nemakarások zuhognak elő, — csak a víz nem jön. Az ördög látott ilyen vízvezeték, mely földalatti titkos beszédek, továbbit víz helyett. Nevetséges. Ebből nem élünk meg, sem a szolnoki szűrőtelep tanulmányozásából. Építeni kell minél előbb és minél lelkesebben második tornyot, harmadik tornyot és ahányat csak ez az alföldi teknőfenék megkíván. A víz, a sok víz, a tiszta és jó, majdnem szükségesebb a kultúrembernek, mint a levegő. Eleve ki kellene mondani a halálos ítéletet minden vizórára, még mielőtt egyetlen egy megszületett volna. Mert a vizóra nem fogja megszüntetni a vízhiányt. Legfeljebb drága pénzen fogjuk megfizetni azt a pár liter ártézi nektárt, a mit ezentul is csak olyan őszinte lelkesedéssel fognak pazarolni, mint eddig.

A víz csak úgy jó, ha pazarolni lehet!

Szegény kultúrember, mit tehet egyebet? Nagyon út botjával a vízvezeték csapjára és kimegy fürdeni a korzó napsugaras levegőjében.

A magnoliák legteljesebb pompájukban állanak a Széchenyi-téri parktűkörben. Kis szatyros cselédek sietnek a zöldségpiac felé. Iskolás leányok, mint kedvesen libbenő barázdabillegetők, komoly félelmekkel suhannak a földgömbös iskola felé. Dijnokok, poka-kos hivatalnokok, rendőrök. Itt-ott egy párnyi színes folt, libegő toll, zizegő selyem. Asszony volt... Kulturnő, művésznő, jószívű teremtes, ki nem irigylő mástól önmagát. És így rajzanak a napsugárban egy nagyon kicsi város emberkéi, mindig ugyanazok, mindig ugyanolyan szürkék, közömbösek, stílustalanok, hang és szín nélküliek. A nagyváros életlázának elmosódó árnya sincs bennük.

Eszembe jut az én furfangos mikroszkópom, amellyel órák hosszat szoktam néha mulatni. Rácsöppentek egy csöpp vizet az üvegiére és nézem a benne nyüzsgő ázlag férgeket, a lusta, tojásdad, kéjenc kis polgártársakat, melyek ép úgy élnek, szeretnek és elmúlnak, mint mi nagyok, csak ép, hogy nem panaszkodnak a vízhiány miatt, mint mi nagyok. Néha úgy rémlik, hogy egy kisvárosi társadalom képe tükröződik felém... Vajjon van-e valamelyes etikájuk, melynek törvényei szerint falják fel egymást? Ismerik-e a szimpátiát, a ragaszkodást, a fájdalmat, az idegek reszketését? Néha úgy tetszik, hogy ismerik. És olyankor úgy tűnik föl előttem, hogy nem a keretek szabják meg az élet színét és tartalmát.

A vízcsöppben élni ép oly szomorú, mint a városban, a földi világban, az emberiségben.

(d)

A sándorfalvai autókatasztrófa epilógusa.

— Egy évi fogházra ítélték a soffőrt. —

(Saját tudósítónktól.) Emlékeztet még az a borzalmas automobil elgázolás, amely tavaly október 3-án este a sándorfalvai országúton történt. Bertha Dezső vizsgázott soffőr, Dávid Sándor vasuti vendéglős automobiljának volt vezetője az országúton elütött egy kocsit és ennek gazdáját, Horváth József dorozsmai gazdálkodót halálra gázolta.

A mai törvényszéki tárgyaláson a következőképen alakult ki a tényállás. Bertha Dezső október 3-án délután elvitette Dávid autóját Hodács Andor kocsigyároshoz, tisztítás végett. Vele ment az autón két barátja: Busics Milóráv és Janatov Andor, soffőrtanonek. Bertha otthagyta a kocsit Hodácsnál és megkérdezte a kocsigyárost, hogy lehet-e a közelben jó bort kapni.

— Hogyne lehetne, — válaszolt Hodács és mindjárt elkalauzolta a három legényt egy közeli koresmába és ő maga is leült velük inni. Három liter bort fogyasztottak el négyen és italozás közben megkérdezte Hodács a soffőrtől, hogy mikor vinné el autózni. Bertha azt felelte, hogy elviheti most is, mi-helyt elkészül a gyárban a tisztítás, csak vigyázni kell, nehogy megtudja a gazdája, mert megtiltotta neki, hogy bárkit is engedelmével autózni vigyen a kocsiján.

A három liter bor elfogyasztása után Hodács a soffőrral és ennek barátjaival visszament a gyárba, ahol addig az autó elkészült. Hodács előhozta az anyósát, feleségét és ennek a hugát, Dékány Juliát és mind a négyen beleültek a nagy csukott-gépkocsiba. Elöl a soffőr ült két barátjával. Bertha mindjárt az országútnak irányította a gépet, mert nem mert a városban maradni, félt, hogy megtudja a gazdája. Estefelé járt már az idő, mikor a frissen mázolt gépkocsival Sándorfalvára értek. Itt leszálltak és a társaság megivott egy liter forralt-bort a koresmában.

A kis kiruccanás után, este hétkor örült vágatással igyekezett vissza Szegedre az autó. Teljesen sötét volt már ekkor és mivel lámpát Bertha nem vitt magával, egy gyertyát kért kölcsön a koresmában és ez világított a száguldó autó előtt. A gyér világításnak meg is lett a következménye. Alig haladtak néhány száz métert, Bertha neki-hajtotta az autót egy kilométerkönek. Szerencséjére azonban nem borult fel a gépkocsi, mert csak az oldalát surolta a kő. Csakhamar azonban nagyobb szerencsétlenség történt. Az autó előtt hajtott egy paraszt-szekeret Horváth János dorozsmai gazdálkodó. Mellette ült a kocsin Vernei József parasztlégény is. Bertha soffőr nem vette észre az előtte haladó szekeret és hátulról teljes sebességgel hajtott neki. Az összeütközéskor Horváth azonnal lebukott a kocsiról és a lovak közé esett. A földön a szekér is, meg az autó is átment rajta úgy, hogy szörnyet halt. Vernei is leesett a kocsiról, de ő kirepült az országút szélére és nagyobb baja nem történt.

Gondatlanságból okozott emberölésért került Bertha Dezső soffőr ma délelőtt a vádlottak padjára. A Rigó Endre dr. elnöklésével ítélkező harmadik tanács tárgyalta az ügyet. A vádat Szápár József dr. királyi ügyész képviselte, a védelmet Grüner István dr. látta el. A vádlott, aki jelenleg már nem soffőr, azzal védekezett a tárgyaláson, hogy ő nem tud a katasztrófáról semmit és az ő autója nem ütött el semmiféle szekeret se.

A tanak azonban beigazolták Bertha bűnösségét. A bíróság bűnösnek találta a soffőrt és gondatlanságból okozott emberölésért egy évi fogházra, három évi hivatalvesztésre és 400 korona pénzbírságra ítélte. Az özvegynek fizetendő 4000 korona kártérítésben is elmarasztalta. Bertha az ítélet ellen felebezett.

Májusban megnyílik a tavaszi tárlat.

— Nem lesz országos csak helyi jellegű. —

(Saját tudósítónktól.) A Szegedi Képzőművészeti Egyesület választmánya ma délután hat órakor tartott ülésében döntött a tavaszi tárlat dolgában. Csernovics Agenor elnökolt az ülésen, a napirend ügyeiről Gyuritz Sándor dr., egyesületi igazgató referált, a jegyzőkönyvet pedig Korpássy Gyula helyettes titkár vezette.

Gyuritz Sándor dr. előbb az egyesület vagyoni viszonyairól referált. Bemutatta az 1912. évi zárszámadást, amelyből kitűnik, hogy a mérleg-számla a múlt évhez viszonyítva rosszabbodást mutat. A tartalékalap is csökkent s a kiadásoknál is túllépés volt.

— Nagy baj — mondotta Gyuritz Sándor dr., — hogy a kért 2000 korona államsegélyt a miniszter nem engedélyezte. Ez lényegesen összefügg a tavaszi nagy tárlat dolgával s pusztán az államsegély megtagadása az oka annak, hogy országos nagy tárlat rendezését nem javasolhatom. De volna ezzel kapcsolatosan egy másik előterjesztésem, mielőtt azonban erre rátérnék, még egy másik fontos indokot is föl kell említenem, amely közrejátszik abban, hogy nem rendezhetünk most tavasszal országos tárlatot.

Bemutatta ezután a budapesti Műcsarnoknak egy néhány nap előtt érkezett levelét, amelyben a Műcsarnok igazgatósága 400 korona előzetes beküldését kéri az egyesülettől az esetben, ha az egyesület tárlatot rendez. Fölpanaszolta az előadó, hogy a Műcsarnok általában igen sok kiadással terheli meg az utóbbi időkben a vidéki képzőművészeti egyesületek közül azokat, amelyek tőle akarnak kiállítást rendezni. Amíg azelőtt tárlatot lehetett csinálni 300 korona kiadással addig most egy tárlat a Műcsarnok sokféle fölszámításai miatt 1200—1300 koronába is belekerül. Éppen ezért — mondotta az előadó — miután az egyesület még az államsegélyt sem kapta meg, el kellett állni attól a tervtől, hogy országos tárlatot rendezzenek. Kifejezte végül azt, hogy mindebből azonban nem bizonyos még, hogy az országos tárlat elmarad. Lehet ugyanis, hogy az egyesület sürgetésére őszre a miniszter megadja az államsegélyt s akkor az ősz folyamán rendeznek majd országos tárlatot.

Ezután a tavaszi tárlat ügyében tett javaslatot Gyuritz Sándor dr.

— Van az egyesületnek 3000 koronája — mondotta — amelyből 1500 koronát el lehet vonni egy tavaszi tárlat rendezésére. Éppen ezért javaslom, hogy rendezzünk most egy szűkebbkörű, intímabb kiállítást, amelyen vagy pusztán szegedi festők szerepelnének, vagy esetleg résztvehetnek vidéki festők is, például a közeli szomszédságban lévő Hódmezővásárhelyről. Ha a választmány eme javaslatomhoz hozzájárul, intézkedni fogok, hogy a kiállítás mielőbb megnyíljon.

Csernovics Agenor szintén pártolásra méltónak tartja Gyuritz javaslatát.

— De van ehez a kiállításhoz elég és megfelelő anyag?

Papp Gábor: Van, különösen ha a közeli vidéket is belevonják, aztán esetleg Pestről is hoznak képeket.

Csernovics Agenor nem kívánja belevonni a pesti művészeket. Csak olyan helyekről fogadjunk el képeket — mondotta — amelyek egészen közel vannak Szegedhez. Legyen ez egy retrospektív kiállítás, vagyis engedjük meg, hogy olyan képek is szerepeljenek, amelyek már ki voltak állítva. Helyezzen az egyesület súlyt arra, hogy minden művész bemutathassa magát, így az anyag gazdagabb lesz és a kiállítás is jobban fog sikerülni.

Majd a tárlat idejére nézve határozott a választmány. Minél hamarabb nyíljék meg, mondották a választmány tagjai, de legkésőbb a püsködi ünnepek alkalmára. Summa-summárum: úgy határoztak, hogy az országos tárlat tervét az anyagi akadályok miatt